

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ : กรณีศึกษา
รายวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช
วิทยาลัย*

THE DEVELOPMENT OF LEARNING AND TEACHING WITH
YONISOMANASIKARN'S BUDDHIST TEACHING: A CASE STUDY OF
'THE POLITICAL SCIENCE IN BUDDHIST' COURSE OF FIRST-YEAR
STUDENTS AT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
MAHAVAJIRALONGKORN RAJAVIDYALAYA CAMPUS

มนตรี รอดแก้ว¹, อาทิตย์ ชูชัย², อาทิตย์ แสงเฉวก³ และ พระมหาชินกร สุจิตโต⁴

Montri Lodgaew¹, Artit Choochai², Artit Saengchawek³ and Phramaha Chinnakorn Sucitto⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻⁴Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: domnum2531@gmail.com

Received 1 May 2022; Revised 27 May 2023; Accepted 20 June 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการ

* มนตรี รอดแก้ว¹, อาทิตย์ ชูชัย², อาทิตย์ แสงเฉวก³ และ พระมหาชินกร สุจิตโต⁴. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ : กรณีศึกษารายวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(3), 53-70.

Montri Lodgaew, Artit Choochai, Artit Saengchawek and Phramaha Chinnakorn Sucitto. (2023). The Development of Learning and Teaching with Yonisomanasikarn's Buddhist Teaching: A Case Study of 'The Political Science in Buddhist' Course of First-Year Students at Mahamakut Buddhist University Mahavajiralongkorn Rajavidyalaya Campus. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University. 3(3), 53-70.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

สอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอน วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่มีความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.51 ถึง 0.72 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.67 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบวัดเจตคติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.47 ถึง 0.82 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมุติฐานด้วย Paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เรียนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีเจตคติทางการเรียนโดยรวม และรายข้อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติอยู่ในระดับมาก จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาต่อไป

คำสำคัญ: โยนิโสมนสิการ, รัฐศาสตร์, พุทธศาสตร์

Abstract

This research is aimed to compare the academic achievement of ‘The Political Science in Buddhism Course’ teaching and learning by arranging Yonisomanasikarn’s teaching and learning activity of first-year students in both pre and post-sessions of the course to compare the attitude towards ‘Political Science in Buddhism Course’ teaching and learning by arranging Yonisomanasikarn’s teaching and learning activity of first-year students during pre and post study session. The research target group is 21 first-year students studying in the second semester of 2021 in the Political Science in Governance Program at Mahamakut Buddhist University Mahavajiralongkorn Rajavidyalaya Campus chosen by purposive sampling method. The research instrument is 1) 4-choice with 30 items of academic achievement test whose difficulty value (p) is from 0.51 to 0.72 and the Discrimination value (r) is from 0.32 to 0.67. Cronbach’s Alpha Confidence value reveals the Confidence Level at 0.96 and 2) Attitude test which is 25 items of the 5-level of the Likert Rating Scale which reveals the Discrimination value from 0.47 to 0.82. Cronbach’s Alpha Confidence value reveals the Confidence Level at 0.97. The statistics used in this research are Mean, Standard Deviation, and Paired t-test.

The research results revealed that; The research sample who enrolled in ‘The Political Science in Buddhism Course’ with Yonisomanasikarn teaching and learning activity of first-year students revealed a higher post-test score than the pre-test score at the significant level of .01 with a higher post-test score of both overall attitude score and individual attitude score at the significant level of .01. In conclusion, arranging the ‘Political Science in Buddhism Course’ with the Yonisomanasikarn’s teaching method showed a higher level of academic achievement and a high level of attitude. Hence, lecturers are suggested to

adapt the method with learning and teaching for the learners to achieve the course objectives.

Keywords: Yonisomanasikarn, Political Science, Buddhist Subject

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกลไกนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2551) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดกับตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามหรือทำให้ดีขึ้นทุกด้าน การศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน แต่ละคนมีอยู่ให้สามารถนำออกมาใช้ทำประโยชน์ต่อสังคมได้สูงสุด (ประสิทธิ์ นิมจินดา, 2541) โดยมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความดีงาม และความรักผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งเข้าใจตนเองและปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นในการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพมากขึ้นตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการสอนอยู่ในแต่ละสถาบัน แต่ในขณะเดียวกันนักการศึกษาหลายท่านก็พยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไป การศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งในแง่ความเป็นคน (Manhood) และกำลังคน (Manpower) ดังนั้นจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปสรุปได้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคนคือ ให้การศึกษาทั่วไปเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี 2) เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและช่วยทำให้สังคมให้

เจริญรุ่งเรือง สามารถนำความรู้ไปใช้ เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม 3) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยมุ่งที่จะช่วยให้คนที่สมบูรณ์ขึ้นมีบุคลิกภาพทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน (ประทีป เมธาคณวุฒิ, 2545)

สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งมีหน้าที่ที่สำคัญ คือการเป็นกัลยาณมิตรของนิสิตนักศึกษา ต้องพัฒนาให้นิสิตนักศึกษามีโยนิโสมนสิการหรือรู้จักคิด คิดเป็นตามแนวปัญหา เพราะโยนิโสมนสิการมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการศึกษา ดังที่พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่าในการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์นั้นโยนิโสมนสิการเป็นแกนกลางของการศึกษา หรือเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของการศึกษา งานวิจัยการสร้างแบบวัตวิคิดแบบโยนิโสมนสิการกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยตรงยังไม่มี มีแต่งานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาวัตวิคิดแบบโยนิโสมนสิการกับครูหรือนักศึกษามีอยู่บ้าง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543 ข.) ซึ่งโยนิโสมนสิการประกอบด้วยโยนิโสและมนสิการ โยนิโส มาจากโยนิ แปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งกำเนิด วิธีทางมนสิการ แปลว่า การนำในใจ การคิดคำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา ดังนั้นโยนิโสมนสิการ แปลว่าการคิด ให้ถึงต้นตอ การคิดแยกคาย คิดให้ถึงรากเหง้า คิดอย่างละเอียดลึกซึ้ง เชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มองเห็นความจริงและแง่มุมที่จะทำให้เกิดประโยชน์ขยายออกไป (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543 ก.)

ปัญหาสำคัญของมหาวิทยาลัยบางแห่งเป็นลักษณะการเรียนของผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีลักษณะเฉื่อยชา รอรับอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ เรียนเพื่อเกรด ต้องการจบเร็วๆ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ชอบทำกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา นักศึกษาครูมักชอบทำกิจกรรมมาก นักศึกษามหาวิทยาลัยมักทำกิจกรรมมากในปีที่ 2 และได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ไว้ว่า 1) การเรียนการสอนควรแตกต่างกันตามลักษณะวิชาชีพ และสภาพของกลุ่มของนักศึกษา 2) ควรมี Pretest เพื่อดูว่านักศึกษามีความสนใจด้านใด เพื่อแบ่งกลุ่มและจัดการเรียนการสอน 3) ควรสนับสนุนให้อาจารย์วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่สอนมีการประเมินผลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และควรเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 4) อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) การจัดหลักสูตรควรให้มีวิชาบังคับเกี่ยวกับการสร้างคุณธรรมที่ดีแก่นักศึกษา 6) ควรมีวิชาเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน 7) ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และ 8) ควรใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศให้เป็นประโยชน์มากที่สุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอน คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยมุ่งศึกษาเฉพาะในชั้นเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอน วิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลังเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีเจตคติทางการเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีจำนวนทั้งหมด 21 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ 2 ชนิด ได้แก่

- 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 แบบวัดเจตคติ

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบอิงเกณฑ์ แบบปรนัย ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดอิงเกณฑ์ โดยศึกษาวิธีเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบจากหนังสือ การวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2543) และรูปแบบการเขียนข้อสอบและการสร้างแบบทดสอบของสมนึก ภัททิยธนี (2546)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ของนักศึกษา หลักสูตรอุดมศึกษา ประกอบการสร้างแบบทดสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชาหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัย มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้วิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

7. วิเคราะห์ข้อมูลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 ในกรณีที่มีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ถ้าในกรณีที่มีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 –

1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

8. นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดสอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 คน

9. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ มาหาคุณภาพของข้อสอบ โดยการหาค่าความยากง่ายของข้อสอบ และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.25 – 0.88 เป็นรายข้อแบบอิงเกณฑ์ โดยวิธีของ เบนแนน (Brennan)

10. นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

11. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์ จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

3.2 สร้างแบบวัดเจตคติ จำนวน 1 ฉบับ มี 30 ข้อ ต้องการ 25 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดเจตคติแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท

2. สร้างแบบวัดเจตคติ ชนิดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ต้องการใช้จริง 25 ข้อ โดยมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ แล้วนำมาจัดพิมพ์เป็นแบบวัดเจตคติต่อการเรียน

ข้อความที่เป็นเจตคติ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

3. นำแบบวัดเจตคติ ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

4. นำแบบวัดเจตคติ ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกัน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชีวิตด้านเจตคติ รวมทั้งให้พิจารณาความชัดเจน และความถูกต้องของภาษาในข้อความที่เขียนขึ้น

5. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเจตคติในด้านความตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ครอบคลุมของข้อคำถามและความเป็นปรนัย (objectivity) พิจารณาความชัดเจนของภาษา ข้อคำถามตลอดจนตรวจสอบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้สูตรคำนวณค่า IOC (Item Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้ -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นไม่ได้เป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัด

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC คำนวณได้ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

(เกณฑ์ในการเลือกคำถาม พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.67 ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 –1.00)

6. คัดเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยกับคำถามนั้นไว้ ถือว่าเป็นข้อความที่ดีและปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบวัดเจตคติ

7. นำแบบวัดเจตคติที่จัดพิมพ์แล้วไปทดลอง (Try Out) กับ นักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัด เพื่อหาค่าอำนาจ จำแนก (t) โดยใช้เทคนิค 25 % โดยตัดเอา 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และคัดเลือก แบบวัดเจตคติที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ .415 ถึง .826 ซึ่งแบบวัดที่ได้นำไปทำการวัด ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระหว่างเกณฑ์ใช้เป็นแบบวัดจริงทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ

9. นำแบบวัดเจตคติที่คัดเลือกไว้จำนวน 25 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งหมด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ

10. จัดพิมพ์เป็นแบบวัดเจตคติ ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้แบบแผนทดลองแบบ One Group Pre-test Post -test Design (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) มีดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post - test
กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง สอบก่อนทดลอง

X หมายถึง การทดลองใช้แผนการสอน

T₂ หมายถึง สอบหลังการทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเอง และใช้เวลาสอน 27 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติ ไปทดสอบ ก่อนเรียน (Pre-test) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 21 รูป/คน และตรวจเก็บคะแนนไว้ โดยผู้วิจัยจัดสอบเองและตรวจให้คะแนนเอง

2.2 หลังจากสอนเนื้อหาทั้งหมดครบแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบวัดเจตคติ ชุดเดิมมาทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มทดลองอีกครั้ง (Post-test) และตรวจเก็บคะแนน

2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. ระยะเวลาในการดำเนินการ

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้เวลาในการวิจัยกลุ่มทดลอง 1 กิจกรรม 27 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ขั้นตอนในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ทาร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ วิชารัฐศาสตร์ ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีดังนี้

ตาราง 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	21	15.90	3.14	-11.958	.000**
หลังเรียน	21	25.85	1.45		

**** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตาราง 1 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($p < .01$)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเจตคติทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	21	2.56	0.32	-14.910	.000**
หลังเรียน	21	4.16	0.14		

**** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีเจตคติทางการเรียนโดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($p < .01$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยจากการทดลองกับตัวอย่างจำนวน 21 รูป/คน พบว่า ได้คะแนนค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 25.85 คะแนน และคะแนนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 15.90 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ส่งผลให้นักศึกษาได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรพต แสนสุวรรณ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตหลังเรียนตามกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตตาม

แนวคิดโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตหลัง เรียนตามกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตตามแนวคิดโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวิล เหตุรุณ (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนา ความสามารถด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย โดยใช้การสอนแบบโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนวิชาการรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มี คุณภาพ ด้วยขั้นตอนในวิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรี สะอาด (2553) กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไปนี้ 1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาขั้นแรกจะต้องทำการวิเคราะห์ดูว่ามีหัวข้อ เนื้อหาใดบ้างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และที่จะต้องวัด แต่ละหัวข้อเหล่านั้นต้องการ ให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือสมรรถภาพอะไร กำหนดออกมาให้ชัดเจน 2. กำหนดพฤติกรรม ย่อยที่จะออกข้อสอบ จากขั้นแรกพิจารณาต่อไปว่าจะวัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง อย่างละกี่ข้อ พฤติกรรมย่อยดังกล่าว คือ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง เมื่อกำหนดจำนวนข้อที่ต้องการ จริงเสร็จแล้ว ต่อมาพิจารณาว่า จะต้องออกข้อสอบเกินไว้หัวข้อละกี่ข้อ ควรออกเกินไว้ไม่ต่ำกว่า 25 % ทั้งนี้หลังจากที่นำไปทดลองใช้ และวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบรายข้อแล้ว จะ ตัดข้อที่มีคุณภาพ ไม่เข้าเกณฑ์ออก ข้อสอบที่เหลือจะได้ไม่น้อยกว่าข้อที่ต้องการจริง 3. กำหนดรูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ ขั้นตอนนี้จะเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ของการวางแผนสร้างข้อสอบแบบอิงกลุ่มทุกประการ คือตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใด และศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ เช่น ศึกษาหลักในการเขียนคำถามแบบนั้นๆ ศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ เพื่อวัดจุดประสงค์ประเภทต่าง ๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบของตน 4. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามตารางที่กำหนดจำนวนข้อสอบของแต่ละ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้รูปแบบเทคนิคการเขียนตามที่ศึกษาในขั้นตอนที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ นำข้อสอบที่ได้เขียนไว้แล้วในขั้นตอนที่ 4 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งโดยพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชา แต่ละข้อวัดพฤติกรรมย่อยหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการหรือไม่ ตัวถูกตัวลวงเหมาะสมเข้าเกณฑ์หรือไม่ ทำการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น 6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา นำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและข้อสอบที่วัดแต่ละจุดประสงค์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านเนื้อหาจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อ วัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้นั้นหรือไม่ ถ้ามีข้อที่ไม่เข้าเกณฑ์ ควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสม เว้นแต่จะไม่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างชัดเจน 7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดที่ผ่านการพิจารณาว่าเหมาะสมเข้าเกณฑ์ในขั้นที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบ มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ วิธีตอบ จัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม 8. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพ และปรับปรุง และ 9. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง นำข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ในขั้นที่ 8 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงต่อไป โดยเน้นการพิมพ์ที่ประณีต มีความถูกต้อง มีคำชี้แจงที่ละเอียดแจ่มชัด ผู้อ่านเข้าใจง่าย

2. การเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนวิชา รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 รูป/คน พบว่า ได้คะแนนค่าเฉลี่ยเจตคติหลังเรียน เท่ากับ 4.16 คะแนน ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 คะแนน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรพต แสนสุวรรณ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับเจตคติต่อกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนวิชา รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ เพื่อต้องการกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจใฝ่เรียนรู้ รู้จักการสังเกต รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ รู้จักสรุป การนำเสนอความสำคัญในรายวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีที่ก่อให้เกิดเจตคติ มี 2 กลุ่ม คือ (1) ทฤษฎีการเรียนรู้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งมีแนวคิดที่ว่าเจตคติของเราเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขณะที่เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเกิดจาก 1.1 การเสริมแรง เป็นเจตคติที่เกิดขึ้นจากการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ 1.2 การวางเงื่อนไข เกิดขึ้นเพื่อเจตคติสิ่งหนึ่งแล้วไปสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่งทำให้มีเจตคติต่อสิ่งนั้นเหมือนกัน 1.3 การเลียนแบบทางเจตคติ เกิดขึ้นจากการที่บุคคลรับรู้เจตคติที่คนอื่นมีอยู่แล้วจึงรับมาเป็นของตนเองโดยไม่ต้องมีประสบการณ์ตรง 1.4 การเชื่อมโยง การเกิดเจตคติเป็นผลจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของเจตคติ มีการเชื่อมโยงลักษณะบางอย่างเข้าด้วยกันตามความคิดของตน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน (2) ทฤษฎีการเรียนรู้ความเข้าใจ 2.1 ทฤษฎีความขัดแย้งด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Dissonance Theory) Festinger (1957) อธิบายว่า องค์ประกอบของเจตคติ คือ ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งได้แก่ความคิดเห็น ข้อเท็จจริงที่ได้รับบางครั้งพบว่าความรู้ความเข้าใจมีลักษณะที่ขัดแย้งกัน จึงต้องปรับความคิด ความเชื่อให้มีความขัดแย้งกัน 2.2 ทฤษฎีความสอดคล้อง ระหว่างความรู้สึกหรืออารมณ์กับความรู้ความเข้าใจ (Affective Cognitive Consistency) เป็นทฤษฎีที่ Rosenberg (1956) อธิบายว่า เจตคติจะไม่เปลี่ยนถ้ายังมีความสอดคล้องกัน ระหว่างความรู้สึก อารมณ์ ความรู้ ความเข้าใจ แต่ถ้าเกิดขัดแย้งกันก็มีการปรับเปลี่ยนไปในทางเดียวกัน 2.3 ทฤษฎีความสมดุล (Balance Theory) Heider (1958) มีแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ว่า แต่ละคนในสังคมที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ไปสอดคล้องกับเจตคติของอีกคนเพื่อให้เกิดความสมดุล เมื่อเกิดสภาวะที่ไม่สมดุล บุคคลนั้นก็พยายามเปลี่ยนเจตคติให้เข้าสู่สภาวะสมดุล 2.4 ทฤษฎีความลงรอยกัน (Congruity Theory) Osgood และ Tannenbaum (1957) มีแนวคิดว่าการเปลี่ยนเจตคติของบุคคลจะเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับลักษณะที่เราประเมิน ผู้คนที่เกี่ยวข้อง และเจตคติเดิมของบุคคล เมื่อเกิดความไม่ลงรอยของเจตคติบุคคลนั้นก็ปรับเจตคติให้ลงรอยกับสถานการณ์มากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ พบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ โยนิโสมนสิการวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตมหาสารคาม นครราชสีมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และมีเจตคติทางการเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่แสดงไว้ในแผนภาพที่ 1 มีดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ดี และมีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งเกิดจากอาจารย์ผู้สอน นำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบโยนิโสมนสิการวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ทำให้นักศึกษามีความสามารถเพิ่มขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการสอนในครั้งนี้ โดยในการทำวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) ข้อเสนอแนะทั่วไป ได้แก่ 1.1 การจัดการเรียนการสอนวิชารัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ควรมีเวลาให้นักศึกษาได้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนอย่างเพียงพอ ทั้งขั้นการกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุป และการรายงานผล เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความสามารถของตนมากยิ่งขึ้น 1.2 อาจารย์ควรเตรียมสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ประกอบด้วยกัน ให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 1.3 อาจารย์ควรศึกษานักศึกษาเป็นรายบุคคลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการมอบหมายงาน (2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 2.1 ควรนำการวิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปศึกษาร่วมกับตัวแปรอื่นๆ 2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้น

ปีที่ 1 ในรูปแบบการสอนที่แตกต่างกัน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับวิธีสอนอื่น ๆ เช่น การสอนให้คิดมี วิจารณ์ญาณว่าจะส่งผลต่อเจตคติทางการเรียน และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- บรรพต แสนสุวรรณ. (2561). การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ใน รายงานการวิจัย. โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแปลกเป้า. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2543). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ นิมิจินดา. (2541). การศึกษาไทย (การศึกษา 171). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ประทีป เมธาคุณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543 ก). ถึงเวลามารื้อปรับระบบพัฒนาคนกันใหม่. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2543 ข). ความคิดแหล่งสำคัญของการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิกจำกัด.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วัลลภา เทพหัสติน ฌ อยุธยา. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). เทคนิคการสอนและรูปแบบการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบวิชา คณิตศาสตร์เบื้องต้น. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมถวิล เหตุอรุณ (2555). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การสอน

- แบบโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2551). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษากายใน
สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- Festinger, L. (1957). A theory of cognitive dissonance. Stanford: Stanford
University.
- Heider, Frits. (1958). The Psychology of interpersonal Relationship. New York:
John Wiley Sons Lnc.
- Rosenberg, M.J. (1956). "Cognitive structure and attitudinal affect." Journal of
Abnormal and. Social Psychology, 53, 367 – 372.
- Osgood, C.E., Suci, G.J., & Tannenbaum, P.H. (1957). The measurement of
meaning. Urbana: University of Illinois press.